

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ V ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ,
АСПРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 20-21 квітня 2017 року)

**Суми
2017**

Форма у сучасному мистецтві має знаходитись у стані постійного руху, що віддзеркалює рухливість та плинність людських вражень та оточуючої реальності. Наприклад, це знаходить своє віддзеркалення в мистецтві хеппенінгу, флеш-мобу та електронних мистецтвах, в яких об'єднується робота живописця та режисера і де форма переноситься на глядача. Тобто, глядач під керівництвом митця створює форму, яка постійно рухається. Таким чином, відтворюється живопис в його безпосередньому значенні – як фіксація в знакових формах живого, але на відміну від живопису минулого це живе має залишитися живим у витворі мистецтва.

З іншого боку є такі види сучасного мистецтва, які потребують свого автора, як повноцінного учасника «витвору». Можна сказати, що автор у свою чергу стає художнім засобом, за допомогою якого відбувається спроба зтерти межу між мистецтвом та дійсністю. Мова йде про акціонізм, у якому акцент переноситься із витвору мистецтва на процес його творення. Саме про такий спосіб заявити про дещо через його зникнення в момент оприявлення і говорить Ж.Дерріда стосовно акту даріння та дару як такого. Можемо вважати, що будь-який витвір мистецтва – це створення нового способу існування через постійне творення та зникнення форм.

Література

1. Кетрін Інгрем. Це Воргол: Пер. Ростислав Паранько. - Львів.: Видавництво Старого Лева, 2016. - 79.

Науковий керівник – *доцент кафедри філософії, канд. філос. наук, Козинцева Т.О.*

СТАНОВЛЕННЯ ЛІДЕРІВ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАД У ВІТЧИЗНЯНІЙ РЕЛІГІЙНІЙ ТРАДИЦІЇ КОНКРЕТНОГО ПРАВОСЛАВНОГО ІДЕАЛІЗМУ

Туляков Олег Олегович,
*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри філософії СумДУ*

Наразі осередням творення нової України є місцева громада. Стратегічним завданням децентралізації є надання повноважень та важелів впливу на низовий рівень. Тому постає задача підготовки та

залучення до громадської активності місцевих лідерів, спроможних забезпечити розробку та впровадження локальних проєктів сталого розвитку громад. Вихід на політичну арену таких лідерів зумовлений логікою трансформації українського суспільства у бік становлення ринкової економіки, культивування демократії та впровадження світових стандартів урядування. Дальше функціонування олігархічних корупційних інтеграцій загрожує державному суверенітету та територіальній цілісності держави. У масовій свідомості сучасного українського суспільства панують настрої відчаю та зневіри, рівень довіри до влади вкрай низький, як і гранично низьким є рівень соціального прийняття процесу реформування. Ситуація склалася у такий спосіб, що повернути громадян до позитивної активності можна виключно виходом з химерного світу утилітарного та штучного та входженням до смислового поля, що живиться світлими ідеями наших пращурів.

Забезпечити ефективність процесу становлення лідера сучасної української громади пропонується залученням національної релігійної спадщини, яка визначається як конкретний православний ідеалізм. У вітчизняній філософії ця традиція визначається як «філософія серця». Як відомо, ця традиція ґрунтується на твердженні, що «серце» є сутністю, де у людському тілі знаходить своє місце безсмертна, унікальна людська душа. В Україні сьогоднішнього дня наявна соціальна потреба на харизматичних політиків пасіонарного типу, котрі мають власний світогляд, мислять вільно та є готовими до відповідальної соціальної активності. Тому головним та вкрай необхідний для таких осіб є реальне та повне здійснення процесу формування самосвідомості. У традиції конкретного православного ідеалізму самосвідомість пов'язана з духовними практиками звернення до власних глибинних та утаємничених сутностей. Звідти беруть свої витoki світлі та ясні думки, котрі є дійсно корисними для загалу та перспективними для впровадження. Самосвідомість є внутрішнім монологом людини з самим собою. Ось так виразно, точно та витончено Б.Вишеславцев описує процес приходу людини до своєї внутрішньої сутності, до свого «серця»: «Знайти цю свою вічність, означає знайти своє справжнє «Я», поринути у глибину власного серця. І це вдається небагатьом, та, переш за все, переживається як почуття глибокого подиву, ніби нового духовного народження або зцілення від природженої сліпоти» [1, 96].

Далі стверджується, що людина, яка у такий спосіб хоче пізнати свою внутрішню сутність, має стати релігійною людиною. Бо таке пізнання супроводжується щирою вірою в утаємничену сутність буття, а сам процес поринання у містичну безодню сердечного супроводжується почуттям містичного благоговіння. У цьому і криється сутність слова «конкретний» у виразі «конкретний православний ідеалізм». Конкретика полягає у фактичній можливості пізнати Бога та власну богоподібність. Людський розум є помічником у цьому процесі, але аж ніяк не єдиною можливою формою пізнання. Така «конкретність» означає принципову можливість для людини поринути у глибини свого серця, здійснивши цим самим справжній особистісний подвиг.

Традиція конкретного християнського ідеалізму стверджує як необхідну передумову пізнання «серця» наявність у людини віри в Бога. Тобто діяти «серечно» може тільки віруюча людина. Віра дає можливість для реалізації праксеологічного (діяльнісного) змісту життя людини, вона «оживляє» людське «серце», яке починає не тільки відчувати індивідуальне («самість»), але й надає внутрішні духовні імпульси для діяльності людини у суспільстві. Віра веде від відчуття до конкретної діяльності на шляху реалізації життєвої місії. Б.Вишеславцев зазначає, що «...серце на релігійній мові є дещо гранично точно, як центр кола, з якого можуть виходити нескінченно різні радіуси, або світовий центр, з якого можуть виходити нескінченно різні промені» [1, 80]. Атрибутивною ознакою терміну «серце» є те, що воно мислиться як центр, який виражає утаємничену людську «самість» та який скеровує вчинки, котрі притаманні конкретній особистості. Бог не закінчив акт творіння світу. Він продовжує його створювати шляхом подвигів тих людей, які діють сердечно, тобто за покликанням. Людина творить світ з Богом. Задуми Бога пізнаються людським серцем, котре виявляється у спричинених духом вчинках. Сакральний зв'язок Людини з Творцем закріплюється вірою, сакральний зв'язок між людьми скріплюється «моральнісними» вчинками (термін П.Юркевича) – любов'ю та справедливістю [2]. Зв'язок існує у формі дії, яка і є тасмне творіння світу. Його кінцева мета – тасмница, котру не дано зрозуміти земній людині. Люди покликані разом діяти за сердечним потягом. Хто чинить так – той миротворець. Тобто творець миру. Спільне миро-творіння є інтегруючим фактором, який утворює справжню громаду. Істина дана

Творцем задля того, аби усе людство об'єдналося у єдину спільноту та рухалося спільним шляхом.

Історія України суперечлива та драматична. Близько століття назад, коли відбувалися сповнені трагізмом події, подібні подіяям сьогодення, С.Ярмусь писав: «Але настає час, коли ми починаємо пізнавати та показувати нашим допитливим дітям, і світові, не тільки наші культурно-емоційні багатства; тепер вже треба звертати увагу на культурно - філософське й наукове надбання українців – на ту спадщину, якою можемо збагачувати не тільки самих себе, але й культуру світу. ...» [3, 5]. Така спадщина, на його думку, є «...християнська філософія універсального значення, яку треба запропонувати людині сучасного часу». [3, 71].

Тоді не вдалося встановити правила суспільної життєдіяльності на основі вітчизняної релігійної спадщини. Як відомо, цьому завадило включення України до інтегрованої системи СРСР. Чверть століття назад наше суспільство вийшло з тої системи, але воно було включено в іншу інтегровану систему олігархічного правління на основі корупційного консенсусу та утилітарного світогляду. Революційні події 2004 та 2014 років свідчать про неприйняття громадянським суспільством встановлених форм життєдіяльності. Врятувати державу від хаосу та самознищення здатні нові лідери громад, які спроможні розробити та впровадити реалістичні локальні проекти сталого розвитку на основі вітчизняної релігійної традиції конкретного православного ідеалізму.

Література

1. Вишеславцев Б.П. Вечное в русской философии. Издательство имени А.П.Чехова Нью-Йорк, 1955. –296 с.
2. Юркевич П. Д. Серце та його значення у духовному житті людини, згідно з ученням слова Божого/ П.Д. Юркевич// Вибране. Бібліотека часопису «Філософська і соціологічна думка», серія «Українські мислителі»/Переклад з російської В.П.Недашківського; упорядкування, передмова і примітки А.Г.Тихолаза. – Київ: «Абрис», 1993. – 416 с. – С.73-115.
3. Ярмусь С. Памфіл Данилович Юркевич та його філософська спадщина. Інститут дослідів Волині.Ч.37. Вінніпег, 1979. – 76 с.